

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVARMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.
 Előfizetés: egész évre - 12 korona.
 fél évre - 6 "
 negyed évre - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.
 Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többzori hirdetések kedvezményben részesül.
 Nyilttér sora 40 fillér.

A Közérdek eredeti táviratai.

A miniszterelnökség sajtóosztályától.

1915. márcz. 20.

A Kárpátokban Lupkow és Smolnik területén élénk ágyuharcz volt.

Az oroszoknak Baligrodtól délnyugatra fekvő magaslatokon megindított éjjeli támadását rövid tüzerharcz után visszavertük.

Az uzsoki szorosától északra megkísérelt nagyobb orosz támadás — mint 11-én — véresen összeomlott. Csapataink egész közel engedték az oroszok több sorát és az iszonyu tüzelésben súlyos veszteségek érték az oroszokat. A támadás szinterét egészen elborították az orosz holttestek. 5 tisztet és 500 főnyi legénységet fegyvereztek le derék és hős csapataink.

Nyugat-Galicziában és Lengyelországban nincs változás.

A konstantinápolyi Milli-ügynökség jelenti, hogy a török útegek két angol pánczélost sülyesztettek el.

A háboru eseményeiből.

Hihetetlen erőfeszítések, elképzelhetetlenül elkeseredett harcok színhelye a kárpáti front. Minden talpalatnyi földért meg kellett küzdeni, szinte lépésekkel lehetett csak előremenni elfutó huszonnégy órák alatt, és az eredmény a nagy és végleges még mindig messze van, pedig több mint másfél hónapja már, hogy csapataink ezt a szörnyű harcot felvették és vívják.

És ez a harc még egyre tart, minden magaslatért külön erős küzdelmet kell folytatni, különösen azért, mert mi kimélni akarjuk és kimélni tudjuk az emberanyagot. Egy magaslati állás, melynek jelentőségét mi sem jellemzi jobban, minthogy elfoglalásakor ezer kétszáz foglyot ejtettünk, árkász-támadással kellett részben felrobbantani, hogy a szuronyroham lehetséges legyen. Ilyen harcok folynak a Kárpátokban, ilyen nehézségeket kell legyőzni. A harczonval egyéb részein viszonylagos nyugalom volt. Lengyelországban és Galiczia nyugati részén csak tüzerharcz, a délkelet-galicziai arczvonalon és Czernovitz környékén általában nyugalom volt.

A német hivatalos jelentés az augusztovi diadalról szóló beszámoló után megállapítja, hogy az oroszok Augusztov vidékéről és az innen északkeletre fekvő terepről a Bobr mögé

és Grodnó ágyuinak védelme alá vonultak vissza.

Prasznisztól északkeletre az oroszok egy támadását a németek visszaverték. Ebből a megállapításból nyilvánvaló, hogy a német csapatok most már három irányból közelednek Prasznisz felé, északnyugatra már négy kilométernyire közelítették meg a várost, északkeletről pedig már csak husz kilométernyi távolságban állnak Prasznisztól. Az orosz tuleró elől való kitérés tehát valóban csak ideiglenes volt és az oroszok még látszólagos vagy álgyőzelmi híreket se jelenhetnek.

Márczius 13. Augusztovnál nagy vereség érte az oroszokat és általános visszavonulásra kényszerültek Grodnó védművei mögé. A Dardanellák útegei elszűszítették három angol aknakutatót és egy szállító hajót.

A mi csapataink a San völgye felé nyomultak előre. Lupkovtól északra megpróbált orosz támadás összeomlott és e közben nagyszámu foglyot ejtettek és hadiszereket zsákmányoltak. Árkász-csapataink a cisna-baligrodi harczonalon futóarkokat készítettek az ellenséges állások alá és az orosz fedezékek egy részét a levegőbe röptették.

Prasznisz felé az oroszok új erőket összpontosítottak.

Márczius 14. Felsővízköz környékén csapataink kitűnő pozíciókban állják a harcot a túlyomó számu ellenséggel szemben.

Czernovitz környékén a Pruth déli partján álló katonáink a nagy hó miatt távolsági harcot folytattak.

Az augusztovi erdőnél lefolyt harcokban a németek 5400 oroszot fogtak el.

Az Erdős-Kárpátokban megindult a hóolvadás és ezzel a harcok kiújultak.

Nadvornánál csapataink meghiusították az oroszok támadását, az oroszok vesztesége igen nagy volt.

A francia harcztéren a francziák támadását a németek mindenütt visszaverték. Az Argonnokban a harc állandóan tart.

Márczius 15. Az uzsoki szorosától északra nyugalom volt. Az oroszok még nem heverték ki a két nappal előbb szenvedett vereséget, melyben egész hadsereg-részek tizedelődtek meg, 700 orosz esett itt foglyul.

Franciaország bejelentette Németország partvidékének blokádját.

Támogassuk a háboruban megvakult katonákat. Felkérem azon jószívű emberbarátokat, kik a háboruban megvakult katonáink szomorú sorsát elviselhetőbbé óhajtják tenni, sziveskedjenek adományaikat hozzám juttatni, mert én vállalkozom a gyűjtés vezetésére.

Szász Józsefné,
 Tövís-utca 32.

VÁRMEGYEI ÉLET.

Törvényhatósági közgyűlés.

Főispán ur ömeltósága Alsó-Fehér vármegye törvényhatósági bizottságának tavaszi rendes közgyűlését 1915. évi márczius hó 26-ik napjának délelőtt 10 órájára tűzte ki.

A 77 pontból álló tárgysorozat nevezetesebb pontjai:

M. kir. belügyminiszter leirata a hadsegélyezés céljaira szolgáló jövedelemadó megállapítására alakítandó adófelszámamlási bizottság elnökének kinevezése tárgyában.

Jelentés a közigazgatás 1914. évi állapotáról.

Tavaszi vetőmag és rézgálic beszerzése és esetleg a közelelmezés megadhatása céljából szükséges pénzüsszegnek a vármegyei alapokból való előlegezése céljából alispánnak felhatalmazás adása.

Hivatalos órák megállapítása a vármegyei központban.

A balászfalvi járási fősolgabírói állás betöltése.

Egy solgabírói állás betöltése.

A közigazgatási bizottságba egy tagsági hely betöltése 1915—1916 évekre.

A központi választmány újjaalakítása.

A vármegye székhelyén 1915. évre a hadsegélyezés céljára szolgáló jövedelemadó megállapítására alakítandó adófelszámamlási bizottságba három rendes és három póttag megválasztása.

Nagyenyed város lakbérleti szabályrendelete.

Vizakna város 1914. évi rendőri államsegélyének felosztása.

Gyulafehérvár város építési szabályrendelete.

Abauj-Torna vármegye átirata a háboru kapcsán a magyar nemzet önálló államiságának kidomborítása és fejlesztése tárgyában.

Debreczen sz. kir. város átirata az élelmiszerek és fontosabb az élelmi cikkek forgalomba hozatalának állami kezelésbe vétele tárgyában.

Kassa sz. kir. város átirata a hadbavonultakat érintő adóügyi kérdések szabályozása tárgyában.

Vármegyénk a mult évben.

Megjelent nyomtatásban vármegyénk alispánjának közigazgatási jelentése az 1914. esztendőről.

A terjedelmes füzet gondos szerkesztésben tárja elénk a megyei közigazgatás életét, a kögazdaság állapotát a közoktatás és a közlekedés viszonyait.

A törvényhatósági bizottság 2 rendes és 3 rendkívüli közgyűlést tartott, s e gyűléseken 761 határozat hozatott.

A vármegyénk alkalmazottjai közül a követ-

kezők voltak és vannak hadba vonulva: dr. Dobozy Vilmos tiszti orvos, Molnár Géza főlevéltárnok, dr. Bagarus András, dr. Vajna Izidor és dr. Sárdy Elemér járásorvosok, dr. Demeter János allevéltárnok, dr. Enyedi Jenő, Teleky Gábor és Korbuly Leó közig. gyakornokok, Sloveczky György vm. huszár, Angyalosi Sándor főispáni hajdu, Butyka Albert verespataki hiv.-szolga.

Utlevél kéretett 4602 drb, a kért utlevelek világrészek és országok szerint következőleg oszlottak meg: Mind az öt világrészbe kéretett 11 drb, Európára 23 drb, Amerikába 1954 drb, Rumániába 2381 drb, Németbirodalomba 231 drb, Svéd- és Oroszországba 1 drb, Palesztinába 1 drb. A tényleg kiadott utlevelek száma 2232 drb volt.

Magyar állampolgárságot nyert 10 egyén. Magyar állampolgársági kötelekből elbocsátott 1 egyén.

Az esküdtképes férfiak száma a megyében 1942.

Az 1915. évre összeirt országgyűlési képviselőválasztó szavazójogosultak száma az alvinczi választókerületben 2154, a gyulafehérvári választókerületben 1847, a magyarigéni választókerületben 1908, a nagyenyedi választókerületben 3129. Az összes szavazójogosultak száma 9038.

Gazdasági helyzet. Az 1914-ik év a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságra nézve, egy a kisgazdára, mint a nagyobb birtokosra nézve, végzetes jellegű volt. Az őszi vetések pótlására hivatott tavaszi vetések sem sikerültek teljes mértékben. Igen sok helyről érkezett panasz a miatt, hogy úgy az árpát, mint a zabot a meztelen csiga (melanopus) erősen ellepte s némely helyeken azokat majdnem teljesen megsemmisítette. Legjobban sikerült a gabonaművek között a folyó évben a tegezi, mi ha nem is adott valami nagy termésátlagot, de a mi termett, az nagyobbára béregett s így meg volt annak a csiraképessége is.

Állattenyésztés. Alsó-Fehér vármegye állattenyésztésében fokozatos haladás volt észlelhető. A gazdaközösség előszeretettel foglalkozik különösen szarvasmarha- és juh-tenyésztéssel és nagyrészen bizalommal fordul a nagyenyedi m. kir. gazdasági felügyelőséghez megfelelő tenyészapaállatok beszerzésére végett s mindinkább meggyőződik arról, hogy a földművelésügyi m. kir. miniszter anyagi támogatásával kiosztott tenyészapaállatok mennyire javítják az állattalományt. A vármegye sertésenyésztése ugyszólván inkább csak a házi szükséglet fedezésére szorult s a vármegyében alig 8—10 nagybirtokos úzi nagyban piaci eladásra.

Az Erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség a 1914. évben Alsó-Fehér vármegyében 7 gazdakört részesített vetőmag kiosztásban, 20%-os árengedménnyel, összesen 8530,04 kor. értékben. A kiosztott élelmi tengeri összesen 34379 kor. értéket képviselt.

Szőlőszet. Az 1914. évről beérkezett hivatalos statisztikai adatok szerint a vármegyében 3746 kat. hold szőlő van. Ebből 3718 hold oltványos, s 28 hold még hazai fajtájú régi ültetésű. Az oltványosból kb. 280 hold még fiatal, nem termőképes. 1914. évben termett 16917 hl. must, ami csak fele az 1913. évi termésnek. Egy kat. holdra jut átlag termésül 4 q. hektoliter.

Népoktatásügy. Vármegyénk területén 25 községben 31 kisdudóvoda van és pedig 26 állami, 2 községi, 2 egyesületi és 1 magánóvoda. Vármegyénk területén össze-

sen 248 elemi, népiskola van, összesen 362 tanítóval, ugyanannyi tauteremmel. Iparos- és kereskedő-tanonciskola 8 van, 7 polgári iskola működött, 3 fiu- és 4 leányiskola. Vármegyénkben 2 tanítóképezde áll fenn, u. m.: a nagyenyedi Bethlen-kollégiummal kapcsolatos református, magyar tannyelvű és a balázsfalvi gör. kath. román tannyelvű tanítóképezde. Az iskolák tanerői, az óvónők és a tanulók a háboru kezdete óta, lelkes buzgósággal támogatnak minden olyan intézkedést, mely a hadbavonult katonák s azok itthonmaradt szegénysorsu családtagjainak segélyezésére, általában a hadi célok előmozdítására irányul. 24 állami és 16 felekezeti tanintézet tanulói 401 kg. teának való szeder-cserje-levelet gyűjtöttek a hadban levő katonák számára, s beküldötték a Hadsegélyező Hivatalnak. Hadiköcsön-kötvényekből jegyzett a kir. tanfelügyelői hivatal 3 tisztviselője, 87 áll. polg. és el. isk. tanerő és áll. óvónő készpénz mellett 18950 kor. törlesztésre 12400 korona és két felekezeti isk. tanító törlesztésre 200 kor. névértékű kötvényt, vagyis összesen 31550 korona értékben. A katonák karácsonyi megajándékozására az iskolákban gyűjtések eszközöltettek. A tanulók filléreiből begyűlt 4 áll. polg. iskolától 451 kor., 48 áll. el., 91 felekezeti, 1 egyietei el. iskolától 1376 kor. 49 fill., összesen 1827 kor. 49 fill., mely összeg a Hadsegélyező Hivatalnak küldetett el. A polgári leányiskolák s az áll. el. iskolák leánytanulói a tanítónők vezetése mellett igen nagy mennyiségű hősapkát, térdvédőt, érmelegítőt készítettek a hadban levő katonák részére s az anyagot legnagyobb részt sajátjukból szerezték be. A tanerők ezenkívül prémekeket s különböző ruhaneműeket adományoztak a fenti célra.

A vármegyében közfogyasztásra levágatott 13,488 szarvasmarha, 23,261 juh, 2027 kecske és 10,555 sertés.

Vasuton élő állat elszállított 16,924 darab.

A vármegye területén 159,200 kat. hold erdő van, a vármegye területének 25,7%-ának felel meg.

Az állami közutak összhosszasága megyénk területén 171,66 km. A törvényhatósági közutaké 457,87 km.

Egyenes adóban befolyt 1,373,537 korona.

A marosújvári sóbányából 13,983,730 kgr. étsőt, 26,273,530 kgr. iparsót, 42,550 kgr. marhasót szállítottak el 2,429,230 kor. értékben. A vizaknából 416,280 kgr. étsőt és 2300 kgr. iparsót szállítottak el 57,047 korona értékben.

Közegészségügy. A vármegye egészségügye az 1914. évben úgy általában, valamint az előző évekhez viszonyítva, elég kedvező volt, a mi főleg annak tudható be, hogy a különböző hevenyfertőző betegségek ez évben nem uralkodtak oly nagymértékben, mint előző években. A születések száma az előző évhez képest bár nem nagyok, mindenesetre számba veendő esést mutat. Az előző évben élve született a vármegye területén 8567 gyermek, 1914-ben 8437, tehát 130-al kevesebb. Ezer lélekre esik 38,0 élve született, az országos átlagnál, a mely az anyaországban 1913-ban 33,8 volt, 4,2 magasabb. Halva született 41 gyermek. A születési arány legmagasabb volt a balázsfalvi járásban 43,9, legalacsonyabb Abrudbányán 21,0. A halálozások száma 1913-hoz képest szintén esést mutat, a mi a születéseknél tapasztalt csökkenést örvendetesen kiegyenlíti. Az elhaltak száma 5632 volt, szemben

az 1913-ban elhalt 5772-el, tehát 140-el kevesebb. Ezer lélekre esik 25,4 halálozás, az országos átlagnál, a mely 1914-ben 23,4 volt, 2,0-el több. Legmagasabb a halálozási arány a verespataki járásban 31,2, legalacsonyabb 14,2 Gyulafehérvárt. A lakosság természetes szaporodása 2805 lélek, a mi 12,6 tesz ki. K ó r h á z a k: a vármegye területén 1 közkórház, 1 nyilvános jellegű kórház és 7 magánkórház teljesítik a nyilvános betegápolást. Ápolatott összesen 2378 beteg.

A vizaknai állami sósógyógyfürdő állandó vendégeinek száma július hó végéig 2088, és átfutóké 17693 volt.

Katonák szabadságotávási és szőlőmivelési munkák végzésére.

Ugy a kisgazdákat, mint a nagyobb birtokosokat erősen érdekli a honvédelmi miniszternek e tárgyban kiadott körrendelete. Eszerint a harcvezetésen innen levő, az úgynevezett póttesteknél szolgáló legénység egyrésze, amennyiben a hadviselési érdekek megengedik 14 napra szabadságot, hogy a beálló sűrűs tavaszi munkáknál a természetszerűen mutatkozó munkahiány lehetőleg enyhíthessék. Természetes, hogy csakis gazdak, hozzátartozóik és gazdasági munkások kapnak ily célra szabadságot s csak abba a községbe, ahol legutóbb gazdasági munkával foglalkoztak. A szabadságot két módja van. Az egyik az egyéni, melyet minden jogosult csak személyesen kérhet az illető póttestparancsnoktól.

A másik a katonai munkáscsoportok kirendelése, melyet községeknek és egyes birtokosoknak áll jogukban kérni, a községi, (városi) előjáróság által látalmazott, a legközelebbi állomásparancsnoksághoz intézett és oda az illetékes járási (városi) hatóság útján eljuttatott kérvényben. Az egyéni szabadságotok névjegyzékét az illetékes póttestparancsnoksága közli az érdekelt községi (városi) előjárósággal, valamint a járási hatósággal.

A községi előjáróság kötelessége azután ezt a névjegyzékét a munkaadókkal közölni, a szabadságot katonamunkásokat munkába helyezni s ellenőrizni, hogy a munkát, amire szabadságotat végeztek is; a szabadságotalással visszaélőket pedig a csendőrség útján csapatjukhoz visszaküldeni. A járási hatóságnak kötelessége az egyes községekben esetleg mutatkozó munkafelesleget olyan községekbe irányítani, ahol munkahiány van. A munkáscsoportokat a póttestparancsnokságok állítják össze és egy erélyes altiszt vezetésével bocsátják a birtokosok és községek reudelkezésére. A kirendelt katonai munkáscsoportok katonai élelmezési pénzüket és zsoldjukat kapják. A munkaadók kötelesek a csoportok élelmezéséről gondoskodni, de az élelmezési pénz a vezető altiszt által nyugta ellenében nekik megfizetendő. A munkás katonáknak a munkaadó a helyben szokásos napszámot fizeti. A munkaadót semmiféle utazási költség nem terheli, mert a kirendelt munkáscsoportok szállításáról a katonai igazgatás gondoskodik.

A honvédelmi miniszternek e hó hatodikán a katonáknak a tavaszi vetési és szőlőmivelési munkák végzésére való szabadságotávási tárgyában kiadott rendelete úgy intézkedett, hogy e szabadságotávások a budapesti, pozsonyi és temesvári hadtestparancsnokságok területén márczius tizedikén, a kassai

és nagyszabeni hadtestparancsnokság területén pedig márczius 20-án, illetve az északi és hegyvidéki vármegyék területén két héttel később kezdődjenek. Ezt a rendelkezést a kormány az időközben teliesre fordult időjáráshoz képest megváltoztatta, úgy, hogy a szabadságolások akkor kezdődjenek, mikor az időjárás a tavaszi munkák megindítását lehetővé teszi a szabadságot munkás katonák alkalmazását gyakorlatilag szükségessé teszi. Az új határnapot a kormány külön fogja a helyi hatóságokkal közölni.

Különösen fontos ez azoknak a községeknek és földbirtokosoknak, akik a szóban levő rendelet szerint 20 emberből álló katonai munkáscsoport kirendelését kérhetik 14 napi időtartamra, a községi (városi) előjáróság által látalmazott s a járási hatóság útján a legközelebbi állomásparancsnoksághoz intézett kérvényben. A szabadságolás megállapított időtartamából még semmi sem telt le s az érdekelteknek módjukban áll, hogy a katonai munkáscsoportok kirendelése iránti lépéseket megtehessek.

M. kir. miniszterelnökség
sajtóosztálya.

Csak egy éjszakára.

Csak egy éjszakára küldjétek el őket:
A portoskodókat, a vitézkedőket.

Csak egy éjszakára:

Akik fent hirdetik, hogy — mi nem felejtünk,
Mikor a halálép muzsikál felettünk;
Mikor láthatatlan magja kél a ködnek
S gyilkos ólomfecskek szanaszét röpöknek.

Csak egy éjszakára küldjétek el őket:
Gerendatöréskor szállkakeresőket.

Csak egy éjszakára:

Mikor siketítőn bőgni kezd a gránát
S úgy nyög a véres föld, mintha gyomrát
[vagnak:]

Robbanó golyónak mikor fénye támad
S véres vize kicsap a vén Visztulának.

Csak egy éjszakára küldjétek el őket:
A hitetleneket s az úzérkedőket.

Csak egy éjszakára:

Mikor a pokolnak égő torka tárul
S vér csurog a földön, vér csorog a fáru,
Mikor a rongy sátor nyöszörög a szélben
S haló honvéd sóhajt: fiam... feleségem.

Csak egy éjszakára küldjétek el őket:
Hosszu csahos nyelvvel hazaszeretőket.

Csak egy éjszakára:

Va citó csillagnak mikor támad fénye,
Lássák meg arczuk a San-folyó tükrebe,
Amikor magyar vért gőzölve hőmpolyget,
Hogy sirva sikoltás: Istenem ne többet.

Küldjétek el őket csak egy éjszakára,
Hogy emlékezzenek az anyjuk kinjára.

Csak egy éjszakára:

Hogy bujnának össze megrémülve, fészva;
Hogy fetrengne mind-mind, hogy meakulpázna;
Hogy tépné az ingét, hogy verné a mellét,
Hogy kiáltna bőgve: Krisztusom mi kell még!

Krisztusom mi kell még! Véreim mit adjak
Árjáért a vérnek, csak én megmaradjak.

Hogy esküdne mind-mind!

S hitetlen gögjében, akit sosem ismert,
Hogy hívna a Krisztust, hogy hívna az Istent:
Magyar vérem ellen soha-soha többet!

Csak egy éjszakára küldjétek el őket.

(Przemysl, november) Gyóni (Áchim) Géza.

HIREK.

— **Márczius 15.** Városunk a nagy idők emlékéhez méltó lelkesedéssel ünnepelte meg márczius 15-dikét. A polgári leányiskola növendékei vasárnap délután szép és hatásos műsor keretében nagy közönség részvételével ünnepelték a szabadság ünnepét. Hétfőn délelőtt az elemi iskolák, 10—12 óra között pedig a Bethlen-kollégium tartotta meg nagyszabású ünnepét a diszteremben, a várkertben és a sétateri emléknél. A növendékek szép előadásait nagy közönség hallgatta meg. Délután 2 órakor a városháza előtt összegyűlt közönségnek Nemes Mihály VIII. o. t. tanuló elszavalta a „Talpra magyart“, Ezután a Nemzeti szálló nagytermében vonult a közönség Fogarasi Albert ünnepi beszédének meghallgatására.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** Az erdélyi református egyházkerület az elmúlt héten tartotta meg tavaszi közgyűlését, melyen városunkból számosan vettek részt. Ez a gyűlés Rapp Károly tanítóképzőintézeti segédtanárt rendes tanárrá választotta meg.

— **A kath. egyházközség** ma délelőtt a 10 órai szentmise alatt iktatja be Winkler János ujan választott főgoudnokot.

— **Protestáns vallásos estély.** A legközelebbi s ebben az időnyben utolsó vallásos estély f. márczius hó 21-én, ma délután 5 órakor lesz a kollégium disztermében a következő sorozattal: 1. Schneider: Himnusz „Utolsó ítelet“ cz. oratóriumból. Éneki: a Nőegyleti Vegyes Kar. 2. Előadást tart: „A háború és megújulás“ czimvel Zayzon János koll. tanár. 3. a) „Az álmok“ írta Jakab Ödön; b) Katona-dal, — mindkettőt megzenésítette Farnos Dezső dr., éneki: Máthé Erzsike, zongorán kíséri: Kovács Irén. 4. Szaval: Pongrácz József. 5. Romance: Henri Wieniawoski; hegedűn előadja: Nagy György, zongorán kíséri: Balla Béláné. 6. Himnusz; Pongrácz József orgona-kísérete mellett éneki a közönség.

— **Mindenkit be kell oltani.** A belügyminiszter a fenyegető hólyagos himlő járványának megakadályozása végett elrendelte, hogy a fertőzés veszélyének leginkább kitett járványkórházak, tartalékkórházak, betegnyugvó állomások és kíséző kórházak összes alkalmazottai, továbbá a betegszállító vonatok, vasúti segítő és kíséző személyzete, valamint mindazok, kik közegészségügyi szolgálatban foglalkozásuknál fogva a fertőzés veszélyének ki lehetnek téve, himlő ellen mielőbb beoltassanak.

— **Emléktábla a hősöknek.** A hősök emlékét megőrkítő országos bizottság akciót indított, hogy minden városban és községben monumentális emléktáblán örökítsék meg a mostani háboruban elesett hősök nevét és életkorát. Az emléktáblákat a templomok, vagy a község háza falába illesztik meg. A legkitűnőbb képzőművészek fogják az emléktáblák modelljeit elkészíteni.

— **Gyulafehérvári országos vásár.** A kereskedelmi miniszter megegyeztetve, hogy Gyulafehérvárt a folyó évi márczius hó 30-ára eső országos kirakó- és állatvásárt ez évben kivételesen márczius hó 29-én tartassák meg.

— **Sebesült katonák részére** úszónához járultak: Albert Iván, Gálffy János, Hangya, Mészáros Lászlóné, Vikarius Ida Bakó Karolyne, Kunsch Antalné.

— **Bőrkészletek és a bőrgyártáshoz szükséges anyagkészletek bejelentése.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a keresk. m. kir. miniszteriumnak 12999—VI.C. 1915. sz. rendelete folytán értesíti az érdekelt bőrgyárosokat, bőr- és bőraru-kereskedőket és mindennemű bőrcikkkel dolgozó iparosokat, hogy a következő anyagokat bejelenteni kötelesek: 1. nyersbőrök és pedig marhabőrök, lóbőrök, kipszek, vadbőrök, bivalybőrök, pittlingek és borjubőrök, 2. készbőrök és pedig talpbőrök, talpbélés és felsőbőrök (juh, chevreaux, chevrett kivételével) hasitekok, szíjgyártó és nyerges ipari és gépszij-bőrök, 3. cserző anyagok és cserzőanyag kivonatok, 4. Degras. A bejelentési kötelezettség nem terjed ki azokra a készletekre, amelyek nem haladják meg a következő mennyiségeket: nyers marha-, ló-, bivalybőrök, kipszek és pittlingeknél 10 darabot, borjubőröknel 25 db-ot, talpbőrnel 100 kg-ot, felső és egyéb bőrnél 50 kg-ot, ásványi cserzést felsőbőröknel 1 tuczatot, cserzőanyag és kivonatoknál fajtánként 100 kg-ot. Az első jelentés a folyó márczius hó 13-án meglevő készletekről állítandó ki és ez négy-négy hetenként a mindenkori készletekről megismételendő.

— **Orosz narancssárga könyv.** Az orosz diplomáciának a háború előzményére vonatkozó okiratait tartalmazó orosz narancssárga könyv magyar fordítása is megjelent. Az osztrák-magyar vörös könyv, a német fehér-könyv és az angol kékkönyv mellett az orosz narancssárga könyv kétségtelenül számot tarthat a közönség érdeklődésére. A füzet ára 40 fillér, kapható minden könyvkereskedésben.

— **A marosújvári bányakórházban,** hová a rendelkezésre álló 100 ágyra tudva levően a gyulafehérvári kórházból szállítják időről-időre a súlyos operálni valókat, a háború kitörése óta most állította fel a Vörös Kereszt Egylet mérnöke és szerelője utján a Röntgen-készüléket, melyet az egylet Mikes Kelemenné grófné lelkes fáradozása révén a kórháznak is adományozott azért az elismerést érdemlő munkálkodásért, melyet a kórház folytat a háború kitörése óta.

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság, Maros-Vásárhely NAGYENYEDI FIOKINTÉZETE.

Alaptőke: 2,500.000.— Tartalékok: 1,100.000.— Nyugdíjalap: 292.043 36 Betétek: 10,134.708 63

Elfogad takarékbetéteket legelőnyösebb kamatozás mellett és azokat a moratorium korlátozó határozmányától eltekintve bármikor azonnal visszafizeti.

Hogy érintkezünk fogoly katonáinkkal? A posta teljesen díjtalanul továbbítja az ellenséges államokban fogva levő katonáinknak címzett postai küldeményeket. Levelek és levelezőlapok küldhetők Szerbiába, Montenegroba, Angliába, Franciaországba és Japánba. — A jelentős, hogy Oroszországba csak levelezőlapokat küldjenek. A címzés az illető ország nyelvén, esetleg németül vagy franciául történjék, a katona rangjának és csapatstábjának megnevezésével. Ezenkívül minden levélre ráírandó és aláhuzandó: Prisonnier de guerre vagy Kriegsgefangener (hadifogoly). Az internáltak levelezésénél Pour interné megnevezés használható. A feladó saját címét is írja rá a levélre, amely nyitottan adandó fel. Ruha és fehérnemű, valamint egyéb használati tárgyak Oroszországba, Francia- és Angolországba is küldhetők öt kilónál nem nehezebb csomagokban. Táviratok Oroszországba, Szerbiába és Montenegróba direkte, Franciaországba pedig Telegraphes Bernes közvetítésével küldhetők. Pénzt, kétszáz korona erejéig Montenegró kivételével az összes ellenséges államokban levő hadifoglyoknak fel lehet adni. Az internáltaknak háromszáz koronát is lehet küldeni.

A Vörös Félhold jelvényei. A Vörös Félhold művészi kivitelű jelvényei iránt országwide érdeklődés mutatkozik. Mintán technikailag lehetetlen minden egyes érdeklődőnek az általa kívánt példányt postán elküldeni, megfogva az Országos Bizottság, mely Budapesten az Országúthozban székel, kéri vidéki városaink hazafias kereskedőit, hogy megfelelő mennyiségű jelvényt a bizottság útján beszerezve, ok vállalkozának azoknak kiszolgáltatására, akik a török-magyar testvériségnek ezt a szép jelvényt feltűzni óhajtják. A bizottság öt kilóig terjedő postacsomagban bérmentve küld jelvényeket mindenkinek, aki a kert mennyiségnek darabonként egy korona árat előre beküldi.

Nyilvános köszönet. Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R. T. 1914 évi üzleti nyereségéből a Nagyenyedi Prot. Nőgyesület részére 50 kor. jötekegyezelű adományt juttatott, mely szíves adományt az egyesület nevében köszönettel nyugtatványozza Zayzon János pénztáros.

Nyugtázás. A f. hó 7-én, a sebesült katonák javára rendezett hangversenyen a következő felülfizetések és jegymegváltások történtek: Ráskay Béla 6 K, dr. Reich Béla, Mindszenty Lajos, Klemm Miksa 5—5 korona, Czeitner András, dr. Garda Kálmán, Kádár János, Varó Ferencz, Sandor István 4—4 K, Juho Antal 3 K, Nagy István, Bakó Károlyné, Kovács Géza, Lucze István, Szőlősy Jánosné, Hegyi János, Szeidl József, Bleier Hugó, idb. Kaló Géza, Papp János, Jancsó Sándor, dr. Fülöp Ferencz, Jován Jenő, Horváth József 2—2 K, Kunsch Antalné, N. N., Konratovich Jolán, Gärtner S., Bartók Gábor, Fenichel Lázár 1—1 K, Hajdu Albert 80 fill., Albert József, Sulyánszky Gyula 50—50 fillér s. Vasas Károly 20 fillér. A hangverseny tiszta jövedelme 212 K 77 fillér, mely összeg a helybeli hadikórház vezetőségének átadatott. Nagyenyed, 1915. márczius 12. Fővenyessy Bertalan.

Kiadó

36 3—3

33 kat. hold szántó és kaszáló
Enyedszentkirály előtti részen.

Értekezhetni:

Schoppelt és Bauer vaskereskedésében

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár Részvénytársaság villamos üzemű könyvnyomdájában Nagyenyeden

Olcsó tüzelőanyag.

Tölgyfa-hulladék és forgács mint a múlt évben, egy csomó a fatelepen 6 korona, házhoz szállítva 7 korona.

109 2—

Klemm Pál.

Hirdessünk a Közérdekben.

Azonnal kiadó szálloda!

Mert kimerőm hadba vonult, kedvező feltételek mellett azonnal átvehető a „Petőfi-szálloda” két új billiárd, kugló és teljes üzleti berendezéssel.

Négy butorozott vendégszoba és beszállásra alkalmas tágas udvarral.

Értekezhetni:

Incze Istvánnál.

8 10—

Főtér 19 sz.

Orvosok

kötő köhögés elleni szer a

**Kaiser-féle
Mell-Karamellák**
a „3 fényével”

Millió ember használja a

Köhögés

rekedség, katarus, gégekatarus, elnyálkásodás, torokfájás, hörghurut és meghűlés ellen, azért minden harcoló katona nagyon szereti. 6100 közjegyzőileg hitelesített bizonylat garantiál a biztos eredményért. Étvágyat javító, jó izléses csukorkák Csomagja 20 és 40 fillér, doboz 60 fillér. Tábortábori csomagolás 30 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban.

Elismert legtartósabb,
legolcsóbb szőttesárak

LINGNER GYÖRGY
nagyenyedi szővőgyárából
előírt gyári áron kaphatók

a gyári raktárban Szentkirály
utca 106. szám alatt, ifj. Molnár
János és Társánál Főtér és
Fogyasztási szövetkezetnél.

384—1915. szám.

Hirdetmény.

A fenti szám alatt f. hó 2-án közzétett pályázati hirdetményemre való hivatkozással ezennel közlésem, hogy a sorostélyi jegyzői állásra hirdetett pályázat határidejét folyó évi április hó 20-ig meghosszabbítom. Balázsfalván, 1915. márczius 16.

46 1—1

Simonffy, főszolgabíró

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi állami csemetekert tartozékát képező 1376 □-öl kiterjedésű kaszáló f. évi márczius 27-én d. e. 10 órakor a nagyenyedi állami erdőhivatal hivatalos helyiségében nyilvános árverésen egy évre bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 86 (nyolcvanhat) kor. Bónatpénz 10%.

M. kir. állami erdőhivatal.

Nagyenyed, 1915. márczius 15.

45 1—1

Orbán József,
m. kir. s-erdőmérnök.

Ültessünk burgonyát a háboru idején!

Burgonya a háztartás fentartására okvetlen szükséges, mely ép oly nélkülözhetetlen mint a mindennapi kenyér. Termeljünk a legkisebb területen is e nehéz időben burgonyát. Ajánlom a következő éveken át bevált elitburgonyákat fajazonos válogatott vetőgumókban.

Fajazonos elsőrendű burgonyafajok.

	1 postacsomag csomagolással együtt bérmentve	100 kg. bérmentetlenül, csomagoláson kívül.
Early Vermont. A valódi korai finom rózsaburgonya. Ize kiváló finom és töltölömül minden más fajtaét	3. —	26. —
Valódi korai kifli-burgonya. A legkedveltebb saláta-burgonya kiváló finom	4. —	32. —
Charles Downing. Igen bőtermő fehér lisztes piaci burgonya	3. —	26. —
Duke of York. Korai, igen jó fehérhúsú faj	3. —	28. —
Eldorado. Kiváló finom ismert sárgásfehér faj	4. —	30. —
Earliest White Kidney. A bőtermő korai fehér veseburgonya	4. —	30. —
Earli Albino. Kiváló finomízű, fehér, korai	3. —	28. —
Imperator. Rendkívül bőtermő. Elsőrangú asztali és gazdasági burgonya	4. —	30. —
Császárkorn. (Early Pavilion). Igen szép, korai fehér, kellemes ízű asztali burgonya	4. —	30. —
Peckover. Igen bőtermő szolgáltató, ovális, fehérhúsú piaci faj	3. —	26. —
Pannonia. Kiváló, igen tartós, sárgahúsú, késői faj	3. —	26. —
Professor Wohltmann. Vöröshéjú, sárgásfehérhúsú kitűnő faj	3. —	28. —
Klenczvenszeres. Korai hosszukás, tisztafehér, igen jó faj	4. —	30. —
Északi csillag. Igen ellenállóképes, betegségtől ritkán ellepott faj	3. —	26. —
Rajnai aranyburgonya. Aranyasárgahúsú csemegeburgonya. Elitfaj	4. —	32. —
The Factor. Egyike a legbőtermőbb és legjobb fehér fajoknak	4. —	32. —
Hópehely. Egyike a legfinomabb fehér csemegefajoknak	4. —	30. —
Dladal. Igen korai, roppant bőtermő elitfaj	4. —	30. —
The Sirdar. Késői, tartós, igen bőtermő gazdasági faj	3. —	26. —
Velteh's Improved. A legkorábban érő, sárgahúsú, igen finom asztali burgonya	4. —	30. —
White Hobron. Középkorai, igen hálás tisztafehér lisztes asztali faj	3. —	28. —

A szétküldés készpénzfizetés vagy utánvétel mellett történik.

Postaküldemények bármily időben fagymentes csomagolásban szállíthatók, vasuti küldemények pedig csak fagymentes időben.

Mégrendeléseket minél előbb kérek, amíg a készlet tart.

Mühle Árpád, udvari szállító kertészeti telep Temesvár.